

„Visoko čislam učejaka,
ki nam preganja temozmot,
a bolj še cenim poštenjaka,
ki ve in hodi pravo pot.“

(Gregorčič)

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:

na posamezni naslov
30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marijinim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice | | - 806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Spomenik molče govori...

Ob priliki blagoslovitve spomenika v vojni padlim v Črensovcih, je imel bogosl. profesor dr. Josip Meško lep govor. Radi klenih mislih ga objavljamo na prvem mestu. Med drugim je dejal:

Mnogo podobnih spomenikov stoji na širni zemlji. Dokazujejo hvaležnost, ki jo čutimo do rajnih borcev in dokazujejo požrtvovalnost ostalih. Spomin na nje, ki so dali svoje življenje za domovino, ne sme umreti, spomenik naj bo dokaz, da njihov spomin med nami živi.

Oni, katerih imena so vklesana tukaj v kamen, zaslužijo časten spomin. *Težka je bila njihova pot, velika njihova žrtev.* Pustili so, ko jih je domovina klicala, svoj dom in šli, zvesti postavi domovine, branit zemljo. — Trpljenje je bilo njihov delež v službi domovine; lakota, pomanjkanje, zima in vročina, duševni in telesni napor, nevarnost za življenje. Odrtni od doma, daleč od domačih, prijateljev in znancev, so romali v mislih v domačo vas, na ravnino Slovenske Krajine, v ta res prijeten in privlačen del naše slovenske zemlje.

V njihovih srclih je živelo upanje, da se bodo mogli vrniti na svoj dom, k svojim dragim. Mnogi so prišli, mnoge je v tujini pokril grob. Ne vemo, kje trohniyo njihove kosti, kateri košček zemlje v Galiciji, na Tirolskem, na Goriškem in drugje jih je sprejel in jim pripravil zadnji dom. Ne vemo ali je križ na njem, ne vemo ali je grob negovan ali zapuščen.

Spomenik tukaj, ki ste ga postavili svojim dragim, ki se niso več vrnili domov, naj jim bo kakor *skupen grob* v domovini, postavljen v bližini grobov sorodnikov, prijateljev in znancev. Tu se boste ustavljali, in ker tja, kjer ti, katerih imena so tukaj vklesana, spijo, ne morete porovati, boste tukaj želeli njihovim dušam, da uživajo večni mir in jim svetli večna luč. V tolažbo vam bo, da ne bodo pozabljeni, ker zaslužijo časten spomin.

Ta spomenik je sicer mrtev kamen, vendar bo vsem, posebej še naši mladini govoril na poseben način.

Govoril bo in naj govori in pričča o možeh in mladeničih črensovske župnije, ki so vršili vzvišeno dolžnost v službi domovine. V tem so veliki, kajti vsak je velik, ki vrši dolžnost. Dolžnost, ki so jo naši v vojni umrli sorodniki in znanci vršili, je bila težka, saj je zahtevala, da da borec tudi življenje. Ti so ga dali, zato so v najvišji meri izvršili svojo dolžnost. Mi jih občudujemo. Kakor preziramo nezvestobo, bojzljivost, nepokorščino, tako nasprotno spoštujemo one, ki jim je bila in ki jim je pokorščina in zvestoba sveta.

Naj ta spomenik posebno naši mladini vzbuja duha požrtvovalnosti. Če smisla za žrtve ne bo, če se zaje v naš mladi rod duh pomehkuženje, če izgine smisel za vse veliko, lepo in plemenito, potem so bile žrtve teh, ki so padli, zaman. Za žrtve je spoben samo tisti, ki je ohranil in negoval v sebi poštenost, ki ni zapravljal svojih mladih let v nezmernosti in pohajkovanju, ampak je porabil čas mladosti v resnem in veselem delu. Moč naroda ni morda v številu, ampak v pripravljenosti vsakega, da stori svojo dolžnost, v skrbi vsakega, da ohrani telesno zdravje in duševno moč. Tega ne zmore mladina, ki je vdana pijančevanju, ki svoj čas zapravlja v pretepih in pobjah, v popolnem predajanju pregrehom in nepravnosti.

Zato predvsem mladina, ne skruni spomina teh, ki so njih imena vkle-

Spored širitelskoga sestanka pri Sv. Sebeščani oktobra 6.

Širitelje pridite 6. oktobra s prvim vlakom, ki ide iz Sobote frtao na pet k Sv. Sebeščani. Najbogše je, če Ravenci i Dolinci prespite v Soboti i sedete v nedelo na vlak. Prosite nedelno karto, ka te se pelali z polovičnov vozninov. Popoldne ob polšestih ide vlak nazaj. Karto obdržite pri sebi do odhoda vlaka. Širitelje iz Goričkoga pa pridite z potači ali peški. Do 25. septembra vsaki more javiti, ki pride i keliko jih ž njim pride.

Spored je sledeči:

Ob 7. sveta meša za žive i pokojne naročnike i širitele Novin i Marijinoga Lista iz sebeščanske fare. Služijo jo urednik Marijinoga Lista Klekl Jožef.

Ob 8. sveta meša za vse žive i pokojne širitele Novin i Marijinoga Lista. Služijo jo urednik Novin Balažic Matjaš, ki držijo z ednim pri toj svetoj meši navuk za širitele i te prečistijo.

Ob 9. sveta meša za sebeščanske farnike. Služijo jo domači plebanoš Bejek Janoš.

Ob 10. predga i za njov slovesna sveta meša za vse žive i pokojne naročnike Novin i Mari-

jinoga Lista. Služijo jo Šoštarec Alojz, profesor na gimnaziji.

Po božoj službi je zborovanje za vse vernike v šoli. Govorijo od krščanskoga tiska Šoštarec Alojz, profesor.

Po govori izrazijo svoje žele gledoč na naš domači tisk širitelje, naročniki i drugi nazoči i predlagajo sredstva za razširitev našega domačega tiska.

Po osmoj svetoj meši, okoli devete vüre, idete širitelje v farni dom, gde dobite zajtrk, po zborovanji pa tñ dobite obed.

Večernice so ob štirih pred Najsvetejšim.

Pred večernicami se pobere naročnina od širitelov, ki je ne pošlejo po položnici, nego jo prinesejo osebno na sestanek.

Ešče ednok povdarjamo, da se do 25. septembra vsi morate javiti, ki te šli na sestanek, da se more vse potrebno pripraviti za prehrano.

Tečas pa pridno nabirajte naročnino i se pripravljajte na romanje k Sv. Sebeščani.

Uprava Novin i M. Lista
v Črensovcih.

Kam bodo šli?

Že dalj časa smo opazovali razmere na beltinskem veleposestvu in nismo verjeli, da bi dandanes kaj takega bilo mogoče pa vendar dogodilo se je.

Sedaj v pozno jesen, tik pred zimo je vrženih na cesto sedem aktivnih uslužbencev na beltinskem veleposestvu z mnogočlansko družino. Kam bodo šli, se sprašuje mnogi izmed nas, ko je izvedel za to v nebo vpjjočo krivico. Vrženih je na cesto tudi večje število upokojencev, med njimi taki, ki so celo življenje robili na tej grofiji.

Ali ni žalostno, da si danes, ko je že 80 let poteklo, odkar so odpravili tlako, dovoli, naj bo to kakršnakoli uprava veleposestva, vrči na cesto uslužbenca, nato pa se skrili pod paragraf enomesne odpovedi?

Tem trpinom, kolikor smo informirani, ni samo odpovedana služba

sana v kamen na tem spomeniku. Mrtvi možje in mladeniči, možje žrtev in svetli zgledi dolžnosti, naj ti bodo vzor, ki bo vedno svetel, ki bo zbujal občudovanje in privlačil.

Govoril naj ta spomenik o ljubezni do domovine in naj to ljubezen zbuja. Iz krvi teh, ki so padli, je zrastle svoboda, novi čas svobodnega sonca. Narod, ki je plačal ceno krvi, je spoznal, da jo je plačal za boljše dni. Iz te krvi se ni smelo poroditi suženjstvo, ampak svoboda. Te svobode oni, ki so vodili bojne vrste, v katerih so bili naši možje in fantje, niso tako razumeli. Nam bi pomenila novo suženjstvo. Toda glas prelitekrvi je terjal svobodo, v kateri bo spoštovan materinski jezik, spoštovane vse naše narodne dobrine. Mi smo hvaležni vsem onim, ki so prelili svojo kri in je na grobovih teh zrastle naša jugoslovanska država, ki nam edina jamči, da se bomo mogli svobodno razvijati in da ne bomo sužnji. Da ljubezen do te svoje domovine ohranimo, v to nas spodbujajo grobovi naših padlih. Naj ne gre ta klic mimo nas, ampak v naša srca, da bo ljubezen do domovine živa v nas, tista ljubezen, ki ne pozna godrnjanja in nezadovoljnosti, ne rušenja in preziranja, ampak

s 1. oktobrom t. l., ampak tudi stanovanje. Ne vemo, kako si to uprava veleposestva zamišlja, tudi verjeti ne moremo, da računa pri tem svojem poslu morda na pomoč državne oblasti in sodišča? Tega nikakor ne moremo verjeti, nasprotno, trdno smo prepričani, da bo naša oblast jasno raztolmačila upravi beltinskega veleposestva, da se to njeno delo križa z vsemi socijalnimi načeli. Upamo, da bo uprava v tem oziru uvidevna, da popravi to krivico, sicer utegne postati nevarno za njo, če bo naše ljudstvo razočarala s svojim delom. V sedanjem času, v katerem se že rodi socijalni vek, take krivice zabolijo ne samo prizadete, ampak vse, ki imajo socijalni čut. Računamo torej na socijalni čut uprave veleposestva in naše oblasti, ki bodo brez dvoma znale na učinkovit način dopovedati upravi belt-

delo in požrtvovalnost, pokorščino in zvestobo.

Spomenik govori, pa tudi obsoja. — *Obsoja krivico*, ki jo mora streti kri, za pravico prelita. Obsoja vojno, ki je strla toliko mladih življenj, jim prekrizala načrte in napolnila z jokom naše kočje in naše vasi. Obsoja vojno, ki uničuje, razbija družine in oropa ljudi njihovih dragih. — Tudi ta obsodba je za nas veliki nauk. Resnično življenje je samo življenje miru. Takrat živi vsak človek kot otrok božji, vsi kakor velika družina, povezana z vezjo ljubezni. Spoštovanje do človekovega življenja nujno tirja zahtevo po miru. Zato obsojamo vsa ona gibanja, ki besede o miru ne poznajo, ali pa jim je ta beseda samo mamilo za druge, odkritosrčna pa ni. Samo krščanstvo oznanjuje mir v resnici, zato samo krščanstvu verjamemo. Če bi naši mrtvi vstali in govorili, bi obsodili vse razven krščanstva. Evangelij miru glasi samo krščanstvo. Njim, ki ljubijo mir, in mi vsi ga ljubimo, bo krščanska vera nositeljica miru. Vse drugo odklanjamo, ker pripravlja samo nove krivice in nove prezgodnje grobove.

Dragocen je za nas vse mir, dragocena nam je pa tudi svoboda. Če

veleposestva, da naj počaka na končni izid že načete akcije za razdelitev hipermaksimuma med slovenski narod, tisti narod, ki je že davno pred njo, v davnih časih in brez nje srečno živel na tej z znojem napojeni grudi.

Upamo, da se bodo odprle oči tudi tistim, ki so nam iz raznih ozirov skušali dopovedati, da je beltinski hipermaksimum naša življenjska potreba, češ, da je treba iz nekih nacionalnih ozirov obdržati zastareli feudalni sistem.

Morda to prija tisti prgišči tujerodnih ljudi, ki bi po svoji predvojni navadi še radi zapovedovali našemu domačinu-berošu, ki nosi žuljate roke. Toda v naši narodni državi, kjer nam je ideal široka demokracija, taki nesodobni oziri ne morejo priti v poštev.

In odgovor na ta nesocijalen čin uprave beltinskega veleposestva?

Ta-le naj bo:

1. Državna oblast naj dopove upravi veleposestva, da smò v narodni državi in socijalni zakonit ne dovolijo, da bi sedaj pred zimo metall na cesto v negotovost naše dolgoletne tlačane in starce.

2. Iz prejšnje skromne in boječe želje našega ljudstva za razdelitev hipermaksimuma med potrebne ljudi, se je porodila upravičena zahteva, da se naj ta akcija za razdelitev takoj in brez odlašanja izvrši, sicer zajame naše ljudi razočaranje in nezaupanje v pravilnost naših oblasti.

3. Naj oblast pazi na vse, naj so na katerikoli položajih, ki na kakšenkoli način zavirajo razdelitev hipermaksimuma in njihovo delovanje energično prepreči.

Naše prekmursko ljudstvo je trpelo dovolj in v narodni državi ima pravico do svoje zemlje in svobodnega razmaha. — Videant consules!

Slovesna otvoritev novega mostu na Petanjcih

V nedeljo, dne 22. sept. bo slovesna otvoritev mosta čez Muro na Petanjcih. Blagoslovitev bo izvršil g. knezoškof dr. Tomažič iz Maribora, ki bo imel na mostu sv. mašo, most sam pa bo otvoril g. ban dr. Natlačen.

bi trebalo to svobodo braniti, bo krščanski človek, dasi miroljuben, pokazal vedno, da je pripravljen braniti svojo pravico in svobodo.

Kjer Bog ne zavzema prvega mesta, kjer odklanjajo njegovo voljo in gospodstvo, tam ni spoštovanja pred življenjem človekovim, tam ni spoštovanja pred človekovo pravico in njegovim dostojanstvom. Zato bo moder narod odklonil krive preroke, ki v ovčjih oblačilih prihajajo. Njih dela jih razodevajo. Ne pustite, da s svojimi lažnimi nauki in spisi skrunijo spomenik teh, ki so padli. Njihovo razdiralno delo bi plačali in preplačali s krvjo svojih najboljših in s svojo žalostjo in jokom. Mi verujemo samo besedi „Kralja miru“, ki je varuh resnice in pravice.

Naj tedaj beseda, ki jo vam bo govoril ta spomenik, ne zamre! Naj s svojim naukom in s svojo obsodbo prevpije glas krivih prerokov, v nas vseh pa naj zori ljubezen do domovine in do najvišjega Gospoda vsega, kar biva.

Njim pa, ki so prinesli na oltar svobode svojo kri in življenje, rajnim borcem iz naše črensovske župnije in z njimi vsem neštetim tovarišem, — vedno hvaležen spomin, njihovemu junastvu in zvestobi vedna slava in čast.

Nedela

po Risalaj devetnajseta

Tisti čas gučao je Jezus poglavnikom popovskim i farizeušom po prilikaj govoreči: spodobno je včinjeno kraljestvo nebesko k človeki krali, ki je napravo gostüvanje sini svojemi. I poslao je sluge svoje zvati pozvane na gostüvanje; i ne so šteli priti. Pali je poslao druge sluge, govoreči: povejte tim pozvanim: ovo, obed moj sam pripravo, teoci moji i tüčne stvari so spomorjene, i vsa so gotova: hodte na gostüvanje. Oni so pa zamüdili. I odisli so, niki na marof svoj, niki pa na trštvo svoje; ti drugi so pa spolovili njegove sluge, i z obšalnostjov ošpotane spomorili so je. Krao pa, gda bi to čüo, razsrdo se je i poslavlši svojo vojsko, pogübo je lüdomorce one i varaš njihov je požgao. Teda veli slugom svojim: gostüvanje je toti gotovo; ali ki so bili pozvani, ne so ga bili vredni. Ite zato vö na krjžopotje i šterekoli najdete, zovte je na gostüvanje. I vö idoči slugi nje-govi na pot, vküp so spravili vse, štere so najšli, lagoje, i dobre; i napunilo se je gostüvanje s sedečimi. Notri je pa prišao krao, da bi vido sedeče i zagledno je tam človeka ne oblečenoga s svadbenim gvantom. I veli njemi: Prijateo, kakda si eti notri prišeo nemajoči gvanta svadbenoga? On je pa zanejmo. Teda je vö krao slugom: zvežite njemi roke i noge i vržite ga vu vänešnje kmico: tam bude jokanje i zobno škripanje. Ar so vnogi pozvani; malo jih je pa odebranih. (Mat. 22, 1—14.)

Kraljevsko gostüvanje, štero nam opisüje denešnji evangelij, pomeni v dühovnom smisli sv. obhajilo. To je tisto gostüvanje, štero je pripravo Krao vseh kralov i k šteroj so pozvani vsi kristijani, a ne brezi svatovskega oblačila. Svatovska obleka pa, v šteroj mora priti krščanska düša k toj gostüvanju, je posvečüjoča milost božja.

Jaj tebi, krščanska düša, če pristopiš brezi te svatovske obleke z zatajenimi smrtnimi greehi. Ne čaka te milejša sodba, kak nesrečnoga gosta v denešnjem evangeliji. Ti v smrtnom greehi prejmeš sv. obhajilo! To je najstrašnejši greeh. Takši nevredni sprejem je najpre:

1. največja hüdobija proti tvojem predobrotlivomi Bogi;
2. najgrša nevhaležnost proti tvojem prelübeznivomi Zveličari;
3. najbrezabožnejše oskrunjenje najsvetejšje skrivnosti cele naše vere.

Poglejte v sv. pismo in bote videli, da Jezus na nikaj toliko ne gleda, kak na češčenje, štero smo düžni njegovomi Teli i Krvi v presv. Olt. Svestvi. Gda je rojen, se zadovolji s slabeč štalicov; gda šče pogasiti svojo žejo, ide k javnomi stüdenci; gda se šče postiti, ide v püščavo; da, gda lisice majo svoje brloge i ptice neba svoja gnjezda, On ne zahteva niti prostorčka, kam bi naslonlo glavo.

Toda, gda šče postaviti najsv. Olt. Svestvo, gda šče dati svojim lüblencom svoje Telo i Krv v hrano, zapove učencom, naj pripravijo veliko, lepo sobano, da bi se tak vse strinjalo z velikostjov i svetostjov toga božega Svestva.

Ali si povsem tom moremo misliti kaj brezbožnejšega, kak sprejeti najčistejšje Telo i Krv Sina božega z nečistim srcem i tak oskruniti te najsvetejšje Svestvo z nevrednim, božje-ropnim obhajilom?

Spremembe v vojaški službi

Pred dnevi je bita objavljena obširna uredba o spremembah in spopolnitvah zakona o ustrojstvu vojske in mornarice. Služba v stalnem kadru se je z novo uredbo podaljšala od 18 mesecev na 2 leti za polni rok, kolikor je znašal že doslej pri letalstvu in v vojni mornarici. Dijaški rok je z novo uredbo podaljšán od 9 na 12 mesecev. Rekruti-dijaki, ki ne položijo predpisanega oficirskega izpita, služijo 18 mesecev namesto dosedanjih 14. Enoletni vojaški rok velja odslej tudi za rekrute-dijake bogoslovce, ki so doslej služili v stalnem kadru 6 mesecev. Skrbšjan rok v stalnem kadru je v vseh primerih podaljšán od 9 na 18 mesecev.

Papež Pij XII. o katoliškem delu

Papež Pij XII. je imel v tem mesecem enega izmed najlepših govorov, kar jih je imel dozdat. Nagovoril je predstavnike KA v Italiji.

Najprej je papež poudaril, da je naloga Kat. Akcije, da sodeluje pri delu za odrešenje duš in nadaljuje v vseh časih in po vsem svetu delo zveličanja, ki nam je prišlo po Jezusu Kristusu. Nato se je vprašal papež, v čem se more pomiriti človeška düša, ki je, kakor je dejal sv. Avgüstin, krščanska po prirodi. Danes, ko človeški um obhaja zmage nad silami narave, ko se dviga z aparati visoko v nebo, ko tekmujejo med seboj znanstveniki v iznajdbah, o katerih se nam nikoli ni sanjalo, ko ljudje hkrati iščejo največjih dobičkov in možnosti užitkov, ko teži človeštvo po višku moči in vlade nad vesoljstvom? Ali bomo našli srečo v takem gospodstvu, ki meša materijo z duhom, človeške reči z božjimi, trenutek z večnostjo? Ne! V teh sanjah ni počitka duši, ni od-

govora na glas vesti, se ne zadovolji düša, ki je nad vso materijo in stremljiva k večnemu in neminljivemu.

Sodobno življenje, ki človeka popolnoma pritegne nase, da pozabi na svoj večni namen, je vzrok, da se množijo vrste ljudi, odtegnjenih nauku zveličanja in večne sreče, v velike množice, med katerimi se izgublja majhno število duhovnikov in cerkvá, tako, da je sodelovanje laikov pri apostolatu krščanske vere bolj potrebno, kakor le kdaj v Cerkvi. In laiki so posebno pripravna sredstva v delu za zveličanje duš, kakor je poudaril že sv. Avgüstin, pozivajoč vernike, da naj tekmujejo v plemenitem prizadevanju, da bi pridobivali duše za Kristusa, ker sami vedo, kje je za vsakega najboljša pot in vrata, da se odpre dohod do Boga. In res je KA danes na poziv papežev našega časa zbrala številne skupine gorečih duš, zlasti med mladino, ki pod vodstvom svojih škofov zastavljajo svoje sile za to, da se vera ohrani in širi. (Dalje)

Politične vesti

Zakaj tako strahotni napadi na London, ki ima 8 milijonov prebivalcev? Zato, ker Nemci hočejo napraviti zmedo med prebivalstvom, s tem da jim ne dajo miru, da bi spalo; da uničijo večja železniška križišča, promet in električne ter plinske centrale; da uničijo letališča, tovarne in skladišča. Tako pravijo Nemci.

Bombardirana je bila tudi trikrat palača angleškega kralja. Povzročena je bila precejšnja škoda na zasebnih prostorih kraljeve družine. Kralja in kraljice ni bilo v palači.

Tudi Berlin je bil silovito bombardiran, bombe so padale na državni zbor.

Nove bombe. Nemški letalci so preizkusili nove bombe 500 kg težke. Te bombe povročijo v zemlji 17 m globok lijak. Učinek teh bom je strahotno.

Po vsej zahodni obali od Hamburga do Bresta so zbrane nemške ladje in čete ter čakajo na povelje, da odrinejo proti Angliji. Pravijo, da bodo prihodnji tedni izredno važni v svetovni zgodovini.

Londonsko prebivalstvo ima veliko zaupanje v nov način protiletalske obrambe, ki bo v bodoče onemogočil vsak večji letalski napad, kakor se je že to pokazalo v zadnjih dneh.

Italjanska vojska je napadla Egipt pov poveljstvom generala Graziana in že zasedla pristanišče Sollum.

Za vsak sestreljeni aeroplan 1000 dolarjev. Ameriška vlada, kakor poročajo italijanski listi, je pripravljena dovoliti svojim vojaškim letalcem, da stopijo v službo angleškega letalstva, ki vsakemu letalcu ponuja 1000 dolarjev za vsak sestreljeni nemški aeroplan.

Romunska mati-kraljica Helena se je vrnila v Bukarešto, kjer jo je sprejel z velikimi slovesnostmi sin kralj Mihael. Njen mož, bivši kralj

Karol — jo je namreč potem, ko se je ločil od nje, pregnal iz države.

Bivši romunski kralj Karol bo nekaj časa ostal v Španiji, kamor je prispel z Švice. Naselil se je v nekem bogataškem kopališču.

Letalske izgube med Nemci in Angleži. Nemci pravijo da so izgubili zadnjo soboto in nedeljo 25 letal in sestrelili 101 letalo. Angleži pravijo, da so v istem času sami izgubili le 34 letal, a Nemcem sestrelili 118 letal.

Nemci so zgradili ogromno število prevoznih ladij, da prepeljejo nemške čete v Anglijo. Te ladje so zbrane v vseh lukah od francoske do norveške meje.

Iz Londona selijo otroke. Starši šolarjev v Londonu so dobili obvestila, da ne ovirajo odhoda otrok iz prestolice. Otroci zapuščajo London v skupinah in je preskrbljeno tudi za zadostno hrano.

Nemci se preseljujejo skozi Jugoslavijo. Prvi dve ladji po Donavi sta že prispeli v pristanišče Galac. Vseh Nemcev se bo preselilo iz Bukovine in Besarabije 125.000. Vsak sme vzeti s seboj 2 konja, 1 kravo, 2 vola, 10 komadov drobne živine in 2000 lejev na osebo. Vse ostalo premoženje morajo prepustiti sovjetski oblasti ter ga bo plačala po določeni vrednosti.

Največja tovarna dinamita v Ameriki — pognana v zrak. Največja ameriška tovarna smodnika in dinamita je vsled eksplozije uničena. Ubitih je bilo okoli 50 oseb, težko ranjenih okoli 200. Mislijo, da je to delo zlobnega uničevanja.

Španski notranji minister Seran Suner je prišel na povabilo v Nemčijo, kjer ostane 10 dni, da stopi v stik z najvidnejšimi osebnostmi nemške države. Pravijo, da bo najbrž tudi Španija potegnila v tej vojni z Nemčijo.

Vika Razlagova

MARIJIN KLIC

Resnična dogodba

In Milica je začela znova jokati. Sestra Imelda jo je tolažila. Popoldne se je Milica odpeljala domov! Domači so upali, da Milica gotovo pride, zato so poslali vajenca Jožeta na postajo. Med potjo je Milica zvedela vso nesrečo, ki je bila povzročila smrt ubogemu Tinetu! Takole je bilo: Sosed Lešnik je pripeljal v mlin zrnje. Dobro uro se je pogovarjal s Tinetom, nato je stari Tinek odšel za hip v stransko kamrico. Čez nekaj časa za tem je zaslišal Lešnik njegov klic na pomoč. Hitel je v kamrico, tam je zagledal ubogega Tineka na tleh, preko levih senc je bila velika krvaveča rana. Poklical je takoj domače, ki so prenesli starca v stanovanjsko sobico. Poklicani zdravnik je mogel ugotoviti le — smrt. Ugotovil je, da je Tineta udaril po glavi jermen, ki poganja mlinsko kolo. Tako je ugotovil zdravnik, vendar samo Bog ve, kako je prišlo do nesreče.

Tako je končal Jože. Med njegovim pripovedovanjem si je Milica neprestano brisala solzne oči. V takih žalostnih pogovorih sta dospela do doma. Vsi domači so sprejeli Milico z veliko ljubeznijo, vendar je na vseh obrazih bila razlita globoka žalost radi izgube dragega Tineka. Odšla je v malo sobico, kjer je med cvetjem in zelenjem pokojno snival večni sen dobri Tinek! Sij voščenihi sveč je ožarjal njegov blede obraz. Dolgo je zrla Milica njegove častitljive poteze in rano, ki je ostala bledomodra še ob smrti. Iskrena je bila njena molitev za dušni mir — blagopokojnega. Nato je tiho odšla v svojo sobico k počitku. Sanjala je lepe mirne sanje.

Petnajst let pozneje! Dolga doba in vendar tako kratka! Milica je dosegla višek svoje sreče! Po treh letih je postala sestra Stanislava. Vendar je življenje med svojim narodom ni zadovoljilo. Hotela je delati in se žrtvovati za uboge zamorčke. Dobila je dovoljenje od višje oblasti. Po kratkih letih neumornega delovanja kot gospodinjska učiteljica v zavodu šol. sester v Mariboru, se je odpeljala na

Po državi

Ban dr. Marko Natlačen pet let načelnik Slov. banovini. Pred petimi leti je slov. ban stopil na to visoko in odgovorno mesto ter je s svojo izredno delavnostjo na vseh gospodarskih in kulturnih področjih zelo dvignil splošno blagostanje Slovenije in njenega prebivalstva. Zlasti posveča kmetškemu stanu veliko pozornost, posebno pa se briga za našega malega človeka. Ob petletnici mu čestitamo, da je svoj delovni program v veliki meri znal uresničiti v blagor naše banovine.

Tri nove realne gimnazije v Sloveniji. S kraljevim ukazom so bile za šolsko leto 1940/41. na predlog prosvetnega ministra odprte: IV. realna gimnazija v Ljubljani, II. realna gimnazija v Celju in popolna realna gimnazija v Soboti.

Zatiranje špekulantov. Časopisi so poročali, da so bili sprejeti zelo odločni sklepi v Belgradu, ki bodo mestnim in podeželskim občinam dali daljnosežne pravice glede živežne oskrbe. Ljudstvo teh ukrepov nestrpno pričakuje. Medtem pa, ko javnost čaka na zakonske ukrepe splošnega, za vso državo veljavnega značaja, ki bodo vprašanje cen najnujnejših živilskih predmetov rešili na skupni, celotni podlagi, si posamezna samoupravna področja pač pomagajo, kakor si morejo. Na prvem mestu je treba omeniti veliko posojilo, ki ga je najela naša slovenska banovina, da bo z njegovo pomočjo sama nakupila pšenice v toliki množini, da bo zadostovalo za naše potrebe. Žito se že kupuje in bo počasi prihajalo k nam. Banovina ga bo oddajala, kot je bilo javljeno, s pomočjo združenih organizacij. Skrajno odločne in učinkovite ukrepe pa je objavila tudi hrvatska banovina, kjer so poleg nakupovanja pšenice v lastni banovinski režiji stopili na prste vsem špekulantom, tako, da moramo te ukrepe postaviti za zgled oblastem. Na Hrvatskem pridejo špekulanti z živežem v prisiljena bivališča v najbolj revnih krajih banovine. Po mestih pa so vsi hišni lastniki pod visoko denarno kaznijo prisiljeni, da prijavijo oblastem vse v hiši se nahajajoče živežne zaloge, kajti razni petični sloji so si pravočasno po svojih shrambah nagomilili živeža za več let naprej in je to porazno vplivalo na cene. Tudi po drugih banovinah slišimo o naporih, da se ljudstvo oskrbi s potrebnim živežem, toda, kakor rečeno, to vprašanje je tako pereče, da zahteva enotne, celotne rešitve za vse državno področje.

Ban banovine Hrvatske dr. Šubašič je izdal odlok, kjer morajo vsi lastniki in upravitelji hiš v petih dneh javiti vse zaloge predmetov, ki spadajo pod nadzorstvo cen. Vsaka napadna prijava bo kaznovana z zaporom šest mesecev in denarno kaznijo do 50.000 din.

O velikem notranjem posojilu v višini 6 milijard bo izšla uredba. Porabili, ga bodo za izboljševalna dela. Z deli bodo pričeli letos v oktobru.

Kitajsko. Vneta za vse lepo in dobro, je živela med tujim poganskim narodom dolgih osem let. Mnogo duš, ki niso poznale Boga je pripeljala k Njemu, učila jih lepega življenja, bila je angel varuh mladih src. Zavrata bolen, ki jo je napadla, je ni več pustila. Sredi dela je omahnila, kakor nežna bela lilija, ki ji kosce spodreže življenje. Spomin na njo pa je ostal v srcih vseh, ki so jo poznali in ljubili.

Po njenih potih jih hodi mnogo — mnogo. Težki so boji, a zmaga je še večja v zaupanju v Boga.

Ko je sestra prednica Elizabeta dobila sporočilo o smrti drage sestre Stanislave, je poklicala k sebi vse sestre, ki so delovale v zavodu in jim v lepih, izbranih besedah govorila ter jim predočila blagajno sestro Stanislavo in njeno svetniško življenje. In njene zadnje besede so bile: „Sestre, sledimo njenim potom.“ Sklonila je svojo osivelo, častitljivo glavo in se zamislila. Sestre so s tihimi koraki zapustile sobico in zatopljene vsaka v svoje misli odhajale v svoje celice.

(Konec.)

Glasi iz Slovenske Krajine

Naša gimnazija. Za letos je bilo vpisanih na naši soboški gimnaziji 723 dijakov in dijakinj. Za tako veliko število so morali odpreti šestnajst razredov. Vsled prenapoljenosti in tesnih prostorov traja pouk ves dan, dopoldne in popoldne, kar je pa v zdravstveno in učno škodo učencev. Zato je skrajni čas, da se začne zidati novo, že objavljenega gimnazijsko poslopje, ker si tako število dijakov in dijakinj tudi to zasluži. Zato prosimo merodajne činitelje, da se ta skrajna potreba čimprej ostvari!

Premeščena je z naše gimnazije v Ptuj suplentka Stana Perko; na našo gimnazijo pa je prišel iz Ptuja prof. **Gorjanc Leopold.**

Bivši beltinski kaplan g. Franc Štukovnik, sedaj kaplan pri Mali Nedelji, je prišel iskat zdravje v soboško bolnico vsled slabokrvnosti. Dobremu gospodu, ki so ga Beltinčarje ohranili v najlepšem spominu, želimo skorajšnega popolnega zdravlja!

ZPD (Zveza poljedelskih delavcev) v Soboti se je včlanila v ZZD (Zveza združenih delavcev) v Ljubljani. Naša ZPD je v svojem delovanju ohranila precejšnjo samostojnost.

Za družico na življenjski poti si je g. Cvetko Ignac izbral gđc. Veroniko Horvat, zato jo je v nedeljo 15. sept. po večernicah pripeljal pred oltar, kjer ju je poročil z lepim nagovorom izdajatelj „Novin“ in urednik „M. Lista“ g. Klekl Jožef. Gđc. Veronika Horvat je že 3 leta v upravi „Novin“ in „Marijinega Lista“; maturirala pa je na ženski realni gimnaziji v Ljubljani. Naši listi imajo v njej vestno in točno pomočnico. G. Cvetko pa bo drugo leto končal rudarsko-inženirsko visoko šolo. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova božjega!

Rdeči petelin. Zadnji petek predpoldne ob 11. uri je na Kobilju nenadoma švignil ognjeni zubelj iz strehe s slamo krite hiše posestnika **Jožefa Sršen.** K sreči je zgorelo le ostršeje, vendar je škoda precejšnja, zlasti še, ker je posestnik siromak. Kako je nastal požar, si še sedaj niso na jasnem.

G. zdravnik, pisec zdravstvenih člankov v našem listu je na dopustu, zato so „Naše zdravje in bolezn“ izostale.

Zadnje deževje je zopet prineslo našim travnikom in njivam velike povodnji. Letos je že peta. Sedaj, ko bi že kopali krompir in trgali korožo, krompir gnili v zemlji, koroža pa se še vsa zelena moči v vodi, ki nosi s sabo plasti sena. Hladna jesen pa povprašuje po topli obleki in suhem obuvalu. Odkod pa naj ljudje vzamejo, če jim voda vse poplavi in vzame?

Iz Zveze združenih delavcev. Te dni smo razpostavili poizvedovalne pole Rdečega križa za iskanje svojcev v tujini vsem onim interesentom, ki so iste pri nas naročili. Vse prizadete prosimo, da pole točno in čiljivo izpolnijo in pošljejo na sledeči naslov: **Glavni odbor društva Rdečega križa, Beograd.** Zraven je še treba priložiti znamko za 1.50 din za odgovor. — Z 31. avgustom so zvišale minimalne mezde gradbenega delavstva za 25 par na uro. Tako gradbeni delavec zasluži najmanj na uro: zidarji po 3 letih od izučitve 5.50 din, zidarji do 3 let od izučitve 4.75 din, navadni pomožni delavci stari nad 18 let pa 3.75 din. Ker se pa nekateri gradbeni podjetniki tega ne držijo in delavstvo neizplačujejo niti minimalne mezde, prosimo vse gradbeno delavstvo, da take podjetnike prijavijo naši podružnici ZZD med uradnimi urami ali pa na sresko načelstvo.

Črensovsko proščanje smo tudi letos obhajali slovesno. Pridigal je o edini rešitvi sveta — križu urednik „Novin“, slovesno mašo je pel g. Kolenko Ivan, kaplan pri Sv. Petru pri Mariboru ob asistenci Pikl Adolfa, beltinskega kaplana in g. Lovše Zdenka, bogoslovca iz Maribora. Pri maši je na orgljah spretno spremljal lepo ljudsko petje znani glasbenik g. Skok Ferdo, šol. upravitelj iz Sred. Bistrice, ker je organist na orožnih vajah. Pri večernicah smo slišali lepo pete litanije mladih duhovnikov; tokrat pa je na orgljah gibčno spremljal domači priljubljeni kaplan g. Prah.

Kratek dopust je dobil šef borze dela v Soboti g. Kerec Franc. Odšel je v Belje k našim delavcem, da organizira prevoz silja, ki so si ga ti zaslužili na sezonskem delu in doseže izboljšanje plač delavcem sedaj, ko se je vse podražilo.

Podiranje grofovskih hlevov. Pred dnevi smo opazili, da so začeli razdirati grofovške štale v Hrenovicah pri Beltincih. Tako je prav, naj gredo zadnji ostanki tujega gospodstva.

Kuhinja za laži. V Soboti je neka posebna kuhinja, kjer neprijatelji našega ljudstva, posebno komunisti, katerim oblast stopa na prste, kuhajo najgorostasnejše laži o naših javnih delavcih. Namen je ta, da z lažmi zaprejo pot za uspešno delo in vržejo seme nezaupanja do teh javnih delavcev. Zanimivo je to, da te laži ne upajo širiti doma, kjer vsi poznajo razmere, ampak tam čez, kjer jih ne morejo nadzirati. Žalostno je to, da nekateri naši ljudje te govornice raznašajo okrog zaradi zanimivosti in ne pomislijo, da s tem pomagajo nasprotniku. Kakor izgleda, bodo ti kuharji kmalu razkrinkani.

Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle v avtomobilu na Kongresnem trgu po zaključku slovesnosti.

Smrt narodnjaka. Minuli teden je v Soboti umrl kamnosek g. Močnik. Naše ljudstvo ga pozna le samo kot kamnoseka. Pokojni pa je bil tudi velik narodnjak. Ko je k bival v Monoštru, je bil vedno v zvezi z našimi narodnimi krogi in pomagal, zlasti v času zedinjenja. Zaradi narodne zavednosti se je moral izseliti iz Magyarke in je prišel v Sobotu. Njegovo telo naj mirno počiva v slovenski zemlji, saj je za njeno osloboditev veliko delal.

Šolske knjige

in potrebščine za vse šole
Vam nudi v veliki izbiri in
po najnižjih cenah

MOHORJEVA
TISKARNA IN KNJGARNA
Podružnica M. Sobota, Glavni trg 5.

(V hiši g. Štivanja)

Pomanjkanje učnih moči. Na šestrazredni šoli na Srednji Bistrici, kjer je otrok za dobrih 8 razredov, poučujeta sedaj samo dve učni moči: en učitelj in ena učiteljica. Vsekakor so to nezdrave in obupne razmere na tej šoli, ker je to prevelika preobremenjenost za učiteljski moči in tudi otroci ob nestalnem pouku ne morejo primerno napredovati. Prosimo merodajno oblast, da napravi konec temu nevzdržnemu stanju!

Pod vlak se je vrgel Dominko Jožef, doma iz G. Bistrice. Služil je v Ljubljani svoj vojaški rok, pa je nekega dne kar pobegnil od vojakov. Poslali so za njim tiralico, ki ga je pripeljala nazaj v kasarno, a se je čez nekaj dni vrgel pod drveči vlak. Kaj ga je gnalo v smrt, še sedaj ne vedo.

Blagoslovitev novega farnega doma v Turnišču se bo vršila v nedeljo 22. sept. Ob poldesetih bo domači g. dekan zvršil blagoslov, nato bo služba božja. Popoldne pa bo otvoritev doma z lepo domačo pridetvijo v sledečem sporedu: pevske točke, nagovor in igra „Naša kri“. Vsi, ki se veselite vsakega napredka, zlasti še napredka mladinske prosvete, pridite! Če bo dosti gostov, se bo za domačine prireditve ponovila zvečer ob sedmih.

Neprijatelji našega kmeta na delu. Iz Ljubljane nam poročajo, da so začeli razni politični špekulantje proti delitvi supermaksimuma grofice v Beltincih pisati različne neresnične vesti v Belgrad, samo zato, da bi prepričali takojšnjo razdelitev zemlje potrebnim delavcem in agrarnim interesentom. Med njimi so naši prekmurski komunisti, ki pod naslovi najrazličnejših strank nastopajo v Belgradu in pravijo, da se s to zemljo dela politika. Razumemo mi naše komuniste, da jih zelo peče in boli, ker je naša stranka bila ravno tista, ki je energično posegla vmes in storila vse, da se zemlja odvzame. Komunisti priganjači niso doslej ničesar drugega

HALO! ————— HALO!

Štednja je vedno umestna, a najbolj danes, zato

z a m e n j a j t e

Vaš stari radio-aparat, kateri Vam žre preveč toka.

Naš najnovejši

baterijski radio-aparat
z žarnicami serije D 1.5 V. Vam prihrani 50% na anodi in 75% na kurtinski bateriji. Polnjenje akom. odpade.

Zahtevajte opis in ponudbo!

RADIO APARATI

vseh najboljših znamk v veliki izbiri vedno na zalogi.

Mali mesečni obroki!

Štivan Ernest

M. Sobota ————— Tel. št. 39.

in oblast ne bo trpela nobene krivice. Vse ponovne primere pa naj delavci takoj sporoče na tajništvo stranke v Ljubljano.

Zamenjava mark. Minister za socialno politiko je določil, da se marke morajo zmeniti za 14.30 Din i to sto srebrnih tak i pet papirnatih. Predsednik Rafaelove družbe so se osebno obrnoli na g. bana, naj sprejme marke i je da po določeni ceni pri samoj Narodnoj banki zmeniti. To pa zato, ar se falej zmenjavajo marke, kak je od ministerstva določeno. Naj naši delavci ne bi trpeli škode i naj se vsaka špekulacija izključi, so predsednik Rafaela osebno hodili k g. bani v toj zadevi i g. ban so njim obečali, da pošlejo ednoga gospoda v Beograd k Narodnoj banki, gde se to pitanje ugodno reši za naše delavce. To vzemite na znanje, ki mate marke.

Imenovan je za superiorja ali predstojnika največje hiše oo. lazaristov v Ljubljani naš rojak g. Čontola Matija. Rojen je bil v grački fari v

Motovi cih 13. febr. 1895. Dne 9. febr. 1919. je bil posvečen v duhovnika. Kot duhovnik oo. lazaristov je bil že dozda izredno delaven, posebno na polju krščanske dobrotelčnosti. Zadnji dve leti je postavil v predmestju Ljubljane veliko dečje zavetišče za sirote in za deco, katerih starši so med dnevom v tovarnah pa svoje dece ne morejo imeti na skrbi. Ko svojemu rojaku k zasluženemu imenovanju iskreno čestitamo, želimo, da bi ga Bog s svojo pomočjo podpiral in mu dal za delo krščanskega usmiljenja še dolgoletno zdravje, da bi mogel podpreti še marsikaterega naših siromašnih dijakov, katerim je bil tudi vedno dobri oče in pomočnik.

PROSVETA

Zadnje nedeljo so v Bogojni pokazali naši študenti svoje igralske talente. Igrali so namreč veseligr: „Lumpacij vagabund“, ki je spravila vse gledalce v neprisiljen smeh in zabavo. Študenti so se potrudili in marsikateri skriti igralski talent se je izjasnil. Želimo si še podobnih predstav.

Nj. Vel. kralj v Ibarski dolini

Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. kr. Vis. kneževič Aleksander sta potovala po Ibarski dolini in krajih okrog Raške in Novega Pazarja radi poznavanja znamenitosti teh krajev. Ob tej priliki sta obiskala tudi nekaj srednjeveških samostanov. Ljudje so ju povsod navdušeno sprejemali in izražali veliko vdanost mlademu kralju.

Novih 1000 vagonov žita za Slovenijo

Poleg dosedanjih 900 vagonov žita, je bilo dovoljeno še nadaljnjih 1000 vagonov žita za prehrano prebivalstva.

PRAVILA

Agrarne in gospodarsko-podporne zadruge
v Črenšovcih.

2. Nadzorni odbor.

§ 29.

Nadzorni odbor sestoji iz 6 družnikov, ki jih voli skupščina za dobo treh let. Skupščina voli v nadzorni odbor tudi namestnika, ki stopi v primeru potrebe v nadzorni odbor po smiselni uporabi določbe § 19.

Določbe §§ 17., 18., 19. in 20. teh pravil veljajo smiselno tudi za nadzorni odbor.

Člani upravnega odbora in uslužbenci zadruge ne morejo istočasno biti člani nadzornega odbora.

Upravni odbor ne more člana nadzornega odbora izključiti iz zadruge. Za svoje poslovanje ne prejemajo člani nadzornega odbora nobenih tantiem.

§ 30.

Če pade število članov nadzornega odbora tudi potem, ko so stoptili namestniki na izpraznjenih mesta, pod polovico, mora upravni odbor takoj sklicati in najdalj v mesecu dni opraviti skupščino, ki popolni izpraznjená mesta. Če upravni odbor nepostopa tako, skličejo skupščino ostali člani nadzornega odbora.

Če bi nadzorni odbor v dveh mesecih ne bil izvoljen ali bi ne bil popolnjen, ga začasno postavi ali popolni revizijska zveza izmed združnikov, istočasno pa skliče skupščino, da popolni ali izvoli nadzorni odbor.

§ 31.

Nadzorni odbor mora izvrševati dolžnosti, ki mu jih predpisujejo združni zakon in pravila in mora s skrbnostjo in opreznostjo rednega poslovnega človeka nadzirati celotno poslovanje upravnega odbora, uslužbencev in pooblaščenecv. Skrbeti mora za to, da se pravočasno pregledajo letni sklepni računi kakor tudi, da se pravočasno predlože skupščini, če tega o pravem času ne stori upravni odbor.

Nadzorni odbor je upravičen, da se ob vsakem času bodisi kot celota, bodisi po posameznih svojih članih, ki so od njega pooblaščen, pouči o stanju in teku združnih poslov, da pregleda knjige, spise, listine, vrednostne papirje, blagajno, naprave, blago in ostalo imovino zadruge. Tudi sme zahtevati od članov upravnega odbora in od uslužbencev pojasnila.

Določeni nadzorovalni posli se

smejo poveriti posameznim članom nadzornega odbora za samostojno opravljanje z dolžnostjo, da o svojem delu od časa do časa poročajo nadzornemu odboru.

Za seje in seje zapisnike nadzornega odbora se smiselno uporabljajo določbe § 25. teh pravil.

§ 32.

Nadzorni odbor je dolžan prekusiti letne sklepne račune in predloge o nadopolnitvi poslovne zgube in o tem predložiti skupščini pismeno poročilo najdalj v mesecu dni, računši od dne, ko jih je prejel od upravnega odbora. Brez tega poročila ne sme skupščina teh računov odobriti niti dati upravnemu odboru razrešnice.

Na skupščini nastopa nadzorni odbor kot celota. Vendar sme vsak njegov član v poročilu skupščini pred-

ložiti svoje ločeno mišljenje, če bi mogla od predloga nadzornega odbora nastati zanj odgovornost za škodo ali kazenska odgovornost.

§ 33.

Nadzorni odbor je dolžan neutezoma sklicati skupščino, če to zahteva korist zadruge, zlasti pa, če opazi znatnejše pogoške v vodstvu poslov ali v zastopanju zadruge ali znatnejše prekršitve zakona, pravil ali sklepov skupščine.

Nadzorni odbor sme zaradi prekršitve zakona ali pravil ali zaradi drugih hudih prekršitev dolžnosti, od katerih preti nevarnost za imovino ali za pravice zadruge, odstraniti od dolžnosti posamezne člane upravnega odbora ali ves upravni odbor.

(Dalje.)

Kaj sem pridobila na gospodinjskem tečaju?

Varčna gospodinja bo visoko cenila vrednost časa. Premišljevala sem kako ogromno vsoto bi dobila, ako bi seštelá vse tiste minute, ure, dni, ki smo jih včasih nevedna, prešerna dekleta lahkomišelnó zapravile z brezposelnim postopanjem in neprimernimi zabavami. In če bi zračunali vsoto vseh dragocenih trenutkov, ki jih mlada gospodinja zalenari z neslanim klepetanjem in dolgotrajnimi obiski, bi dobili mesece in leta. Vsega tega ze za bodoče hočemo varovati. Ako v domu gospodinja ni varčna, tudi družina ne bo znala varčevati. Tako se bo naglo manjšalo premoženje, obenem pa izginja iz hiše zadovoljstvo in sreča, ki se je ne da več pridobiti.

Ker je gospodinjski delokrog tako obsežen, ne zadostuje, da varčujemo le s stvarmi in časom, čuvati je treba tudi telesne moči, sicer se mati prekmalu izčrpa. Gospodinjska opravila je treba opravljati ekonomsko, to se pravi, da si vsako delo pametno razdelimo. Naučiti se je treba pravilno misliti. Dobro je treba premisliti način, kako se dá delo opraviti najboljšé, najlažje in najhitreje. V glavnem si uredim delo tako, da me ne utruja, da si ohranim svežost in slast do jedi in čuvam svoje živce. Saj se dá s premišljenim delom zmanjšati mnogo nepotrebnih korakov in preprečiti prevelika utrujenost, ki ji sledi razdraženo in nervozno razpoloženje.

Praktična razdelitev prostorov, opravé, dobro orodje, raba strojev, dobra posoda, pažnja na pravilno držo telesa (tudi sedenje pri gotovih delih ni znak lenobe kot trdo zastareli nazori ampak napredka) priprava pred delom in dobra organizacija silno olajšujejo delo.

Glavno torišče gospodinje je vsekakor d o m. Dom ustvarja žena, ona ga napravi tako čudovito privlačnega in toplega, mu vtisne svojo osebnost, z delom svojih rok mu preskrbi lepoto in domačnost. Domu služi in zanj živi zlasti gospodinja na deželi. Njej pripada oskrba hiše; domu posveti vse srca in vso pridnost rok ter ga napravi svojim v prijetno in udobno bivališče. Njena glavna skrb mora biti, da zanesé v hišo veselo domačnost, ki zajame vse, ki imajo opraviti v hiši: posle, delavce in goste.

Četudi ima glavno vlogo pri tem osebnost gospodinje, je popbno uredništvenje mogoče le, ako ustreza stanovanje zahtevam zdravstva. Skrajno neumestno je, če gospodinja ponavlja besede, ki jih tolikokrat slišimo, češ, da je za dom vse dobro. Ni res, kajti ravno tu iščemo vsi vedno zavetja, udobnosti in miru.

Toda stanovanje pravilno urediti ni čisto enostavno. Najprej je treba vedeti, koliko in katere prostore rabimo — kaj spada v ta ali oni kot, da postavimo v sobo le najpotrebnejšo opravó. Prenatrpane sobe niso lepe, v takem stanovanju je premalo prostora in zraka. Pohištvu bomo dale vedno prednost z gladkimi ploškami, je praktično, vedno sodobno in lepo, narezljana opravó je le lovišče prahu.

Končno naj omenim še, kakor sem spoznala na tečajih, da smo kmetice vendar le nekaj, samo premalo se zavedamo svojega stanu, svoje kmetijske časti, kmetijske družine, kmetijske doma, kmetijske zemlje in kmetijske dela. Same bi morale pokazati vsemu svetu, da je kmetijstvo temelj narodnega življenja in gospodarstva.

Naša dolžnost je čuvati naše narodno blago, narodne šege in običaje, saj smo ravno Prekmurci tako bogati na tem. Sicer pa moramo ovréti vso konservativnost in morebitno domišljavost, češ jaz že znam: „kakor so delali prababica, babica in mati bom tudi jaz“ Toda pomisliti je treba, da se čas spreminja in mi moramo z njim naprej.

Ne zametujmo nobene prilike za izobrazbo, zlasti gospodinjske ne, ki se nam ravno v banovinskih tečajih tako poceni nudi.

Slišala sem, da ima po vseh sosednjih državah skoro vsako dekle gospodinjsko šolo ali vsaj 3—5 mesečni gospodinjski tečaj. Kako nujna potreba je to pri nas, se zavedam šele sedaj in tudi vsak bralec je spoznal iz mojih odkritih vrstic.

Vsem, ki so pripomogli, da se je tečaj pri nas vršil in tako uspešno zaključil, iskren Bog plačaj!

Absolventka gospod. tečaja
v Veliki Polani.

Sport

V nedeljo, dne 22. t. m. se odigra prvenstvena nogometna tekma med S. K. Lendavo in S. K. Muro v Soboti s pričetkom ob 15. uri.

Ker je po več letih to prva tekma med dvema prekmurskima rivalima, vlada za njo ogromno zanimanje. Iz Lendave se odpelje tudi mnogo pristašev kluba. Ker je S. K. Lendava letos dosegla lepe uspehe na zelenem polju, je verjetna zmaga Lendavčanov.

Pričakujemo, da bo na to tekmo prišel vsak prijatelj nogometa, posebno pa Lendavčani in njena okolica.

Pesem poljskega otroka...

Predvčerajšnjim oče je v vojsko odšel
in Bog ve, kdaj spet se bo vrnil,
ljubezni še nikdar take ni zagrnil...
nikoli poprej še tako ni ihtel.

Za roko je vsakega toplo prijel,
potem nas na čelo poljubil;
nazadnje še mater je bolno objel —
pokazal nam vsem je, kako jo je ljubil.

Zdaj sleherni molimo k Bogu večer,
da spet bi domov se povrnili...
O, žalostno je, ko ne vlada več mir,
ko svet se je z vojno, s sovraštvom ogrnil...

Ohrakjevel-Jarenin.

Pošta

Rodi Ivan, Nemčija. Tvoje pismo smo sprejeli. Najlepša hvala za lepe pozdrave. Na tvoje pisanje, zakaj se je za potni list posloilo v Lendavi 100 din, v Soboti pa 50 din, odgovorimo sledeče: Na sreskom načelstvi v Lendavi so nam pojasnili, da oni potne liste odobravaljo za celo leto, ka delavci ne bi meli neprilike s ponavljajom. Či se pa potni list izda samo na pol leta, je taksa 50 din. To je odgovor na tvoje pisanje. — Sapač Janoš, Dankovci. Novine i Marijin List mate na svoj naslov. Cena za oboje na leto 50 Din. Ki majo na skupni naslov, plačajo 10 Din, menje. Na letos ste tak plačali 17 Din, duga je ešče 33 Din. — Kolar Janoš, Nemčavci. Sprejeli 30 Din. To je na leto 1941., zato ka ste na letos že plačali.

Opravična štev. I 79-40.

Dražbeni oklic

Dne 28. oktobra 1940, ob 9. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 22. dražba nepremičnin. Zemljiška knjiga k. o. Dolgavas, vl. št. 1145 B 5/b 1/4 parc. šte. 69/b hiša št. 117, dvorišče in gospodarsko poslojpe.

Cenilna vrednost Din 5.000.—

Najmanjši ponudek 3.384.—

Frajice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v D. Lendavi,
oddel. II., dne 3. sept. 1940.

MATIJA MALEŠIČ:

KRUH

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

„Ali ne greš h kravi?“ ga odganja oče.
„Kravo bo pašel Matjažek! Jaz pojdem letos na delo!“

„Brez mojega dovoljenja, kajne?“ Veren skoči s klopice in nažene predrznega fantika.

„Če samo kilo pšenice zaslužim, bo pri nas zalegla!“

„Tihol! Ne vtikaj se v najine pomenke.“ Ritoper se smeje. „Tvoja kri, Veren, čisto tvoja kri.“

Veren nejevoljno zamahne z roko.

„Pa ga vzemi s seboj! Pri kuhinji bi pomagal, vodo bi prinašal. Peideset kil pšenice primaknem k tvojemu zaslužku.“

Veren ostro pogleda Ritoperju v oči. „Prezgodaj začne jesti grenak palirjev kruh, pa če gre šele z dvajsetim letom prvič na delo.“

Ritoperju oster Venenov pogled in take besede niso po volji. „I, no! Kakor veš in znaš! S teboj bi šel in bi ga imel vedno pred očmi, zato sem mislil...“

„In celih petdeset kil pšenice bi mi navigel k plači!“

Ritoper čuti pikrost in v zadregi maha s klubukom. „Kakor pač veš! Fantiček je za svoja leta krepak in močan...“

„Pa bi rad že sedaj izsesal iz njega njegove mlade moči.“

„Štefan, ne bodi vendar! Sam se je ponudil, mislil sem, da ti bo prav. Fant ima prav! Vsaka kila zrnja zaležel!“

Moža molčita. Veren gleda po podolgasti sivi plastil, ki se dviga iz Mure, Ritoper ga gleda od strani in mu je nerodno, ker je Veren slabe volje in nezgovoren.

„Jeziš se name, Veren, vem, da se jeziš. Radi lanskegá leta. Verjemi mi, da po krivici. Izgubo sem imel lansko leto.“

„Kakor vsako leto! — Zato pa zidaš letos novo hišo.“

„Na novo hišo mislim že, odkar sem palir. Poslušaj me, Štefan. Za letos se mi je posrečilo skleniti še dosti primerno pogodbo. Vsa dela na veleposestvu sem prevzel. Ako bo dobra letina, dobim toliko, da ne bom gledal ná kilo, dve kilil pšenice. Zlasti pri tebi ne.“

„Kakor lansko leto!“

„Nisem jaz krivil Veleposestvo je krivo! Sam sem trpel škodo in sem imel izgubo...“

„Palirji imajo vsako leto izgubo! Iz samih izgub zidajo hiše in jedo bel kruh!“

„Da ni lansko leto pobila toča...“

„In če letos pobije? Ne pobije tebi, pobije nam!“

„Tebi dam, kar ti obljubim, in če dam iz svojega. Sam veš, koliko dam nate.“

„Občutil sem lansko leto!“

„Po deset kil pšenice na mesec ti dam več ko drugim! Samo ne pravi tega drugim, ker bi hotel vsak imeti več!“

„Saj govoriš, ko da sem se ti že prodal za letos.“

„Menda vendar ne misliš iti s katerim drugim?“

„Podlesnik je povprašal, ali še nisem nikomur obljubil; Kühar je bil včera pri meni.“

Ritoper zardi. Nič mu ni hujšega, ko če mu prevzame drugi palir delavce, ná katere se zanaša. „S Küharjem bi šel?“

„Zakaj ne, če plača bolje ko ti?“

„In s Podlesnikom bi šel? Kaj ga ne poznaš?“

„Pojdem s tistim, ki bolje plača! Desetero ust in ustec bo jedlo, kar bom prislužil s svojim trdim delom!“

„Poznava se, Veren!“

„Še predobro!“

„Dostil dobrot sem ti že izkazal!“

„Občutil sem jih to zimo, ko smo stradali!“

Veren vstane in se ozre na hišico. Žena sloni na oknu in prisluškuje, otroci se prerivajo na drugem oknu in vlečejo na uho. Vedo, da se razgovarja oče o kruhu, in so radovedni, Štefanček se kuja na hišnem pragu.

„Kaj ti je tako daleč do mene? Zakaj nisi prišel? Pomogel bi ti.“

„In me imel sedaj v krempljih, da bi sploh ne mogel izbirati, s kom naj grem! In bi mi kratkomalo odredil: Toliko in toliko dobiš! Saj iti tako moraš z menoj!“

„Štefan!“

„Stradali smo — pa vsaj lahko izbiram! Kdor da več, s tistim pojdem!“ Veren vtakne roke v žep, obrne Ritoperju hrbet in korači proti hišici.

„Stopi pojutrišnjem pod večer k meni, da se pomenimo.“

„Če ne pride še danes Kühar ali če ne stopim jutri k Podlesniku — morda pridem!“ Veren se ne ozre na Ritoperja in stopi v vežo.

„Preoster si, Štefan!“ kara žena.

„Vračam, kar mi je posodil! Veš, kako je naredil lani z menoj.“

„Pri roki nam je vendar bolj ko Kühar in Podlesnik!“

„Varuj se mi Ritoperjevih dobrot!“

„Preveč si mu povedal! Glej, kako je jezen.“

„Kaj pa mi očita, da nimam skrbi?“ Veren zamahne z roko in izstopi pri zadnjih vratih iz veže.

Ritoper je jezen, da ves drgeta. „Oholost si-romašna!“ bi iztisnil iz sebe, pa ne iztisne, ker ni odločen, ali bi stopil za Verenom ali bi odšel.

Verenka zapira okno.

Ritoper se odloči in ne stopi za Verenom. Stisne pesti, zakolne skozi stisnjene zobe in od-drobni po vasi.

2.

Šiftarjeva Ilonka sedi na vežnem pragu, se koplje v mehki sončni toploti in plete.

Mati pospravlja po ozki sobici.

Izza Sukičevega vrta vzkipi prešerna pesem:

„Mam mline, mam žage,
mam ljubice tri,
pa meljem, pa žagam,
pa gledam vse tri.“

(V drugo naprej.)